

Stockholm 4 mars 2021

# Remissvar: Bättre skydd för tekniska företagshemligheter, Ds 2020:26

Justitiedepartementet har, via Saco, gett Akademikerförbundet SSR möjlighet att yttra sig över rubricerad promemoria.

## Promemorians förslag i korthet:

I promemorian slås det fast att det finns en ökad hotbild mot svenska företag. Ett förstärkt straffrättsligt skydd för företagshemligheter ska bidra till bättre förutsättningar för företagande och teknisk utveckling, men även till att möta det hot som industrispionage utgör mot svensk industri och det svenska samhället. Stora värden står på spel för enskilda företag, och för samhället i stort kan det vara fråga om miljardbelopp. Utifrån flera faktorer anses det därför angeläget att förstärka det straffrättsliga skyddet för företagshemligheter.

Förslaget innebär i korthet ett utvidgat straffansvar för vissa angrepp på företagshemligheter. Detta föreslås ske genom att det införs två nya straffbestämmelser – olovligt utnyttjande och olovligt röjande av företagshemligheter. Utvidgningen omfattar enbart företagshemligheter av teknisk natur.

## Förbundets kommentarer:

Förslaget innebär långtgående förändringar som riskerar att ha en negativ inverkan på arbetstagare och den svenska arbetsmarknaden i sin helhet. I promemorian lyfts enstaka exempel där de nya reglerna tidigare hade kunnat vara tillämpliga. Dessa är dock begränsade varför nödvändigheten i en kriminalisering kan ifrågasättas. Det lagförslag som presenteras sträcker sig längre än den situation som var för handen i det tidigare uppmärksammade Ericsson-målet och riskerar därför att träffa fler fall än vad det finns ett berättigat intresse för. De sanktionsformer som idag finns tillgängliga är tillräckliga och de skadeståndsnivåer avseende såväl allmänt som ekonomiskt skadestånd som aktualiseras genom lagen om företagshemligheter är i sig tillräckligt avskräckande. Akademikerförbundet SSR delar därför inte promemorians slutsats att det finns ett behov av utökat straffansvar i den omfattning som föreslås.



Akademikerförbundet SSR anser inte att påverkan för arbetstagare är låg. En straffrättslig reglering kan i större utsträckning än de sanktioner som finns idag få effekten att arbetstagare i mindre mån kommer våga byta arbete utifrån en rädsla om att av misstag göra angrepp på något som utgör en företagshemlighet. Denna oro kan infinna sig även om ett krav på synnerliga skäl uppställs för straffansvar efter att deltagandet i rörelsen har upphört. Akademikerförbundet SSR menar vidare att en kriminalisering i större utsträckning än vad som beaktas i promemorian kan få till effekt att färre arbetstagare vågar påtala och slå larm om oegentligheter i arbetsgivarens verksamhet, oberoende av om den möjligheten juridiskt minskar eller ej.

#### *Företagshemligheter som omfattas av straffansvar*

Promemorians förslag är att det ska införas två nya straffbestämmelser i lagen om företagshemligheter. De ska ta sikte på den som olovligen angriper en företagshemlighet som han eller hon har lovlig tillgång till. Straffansvaret ska vara begränsat till företagshemligheter av teknisk natur.

Akademikerförbundet SSR anser att om ett straffansvar ska införas för angrepp på företagshemligheter är det viktigt att det görs en så snäv avgränsning som möjligt för vilka typer av angrepp det är som beläggs med straffansvar. Utifrån detta delar Akademikerförbundet SSR promemorians uppfattning om att det i fall som rör kommersiella företagshemligheter finns tillräckligt starka sanktioner genom skadestånd och arbetsrättsliga sanktioner.

#### *Straffansvar för olovligt utnyttjande och olovligt röjande*

Förslaget innebär att ett straffansvar införs för den som olovligt utnyttjar eller olovligt röjer företagshemligheter av teknisk natur.

Akademikerförbundet SSR är kritiskt till förslaget om att kriminalisera utnyttjande av företagshemligheter av teknisk natur. Det primära hot som beskrivs i promemorian kretsar framför allt kring främmande makt och till viss del även utländska verksamheter som konkurrerar med svenska företag. Utnyttjande av företagshemligheter sker framför allt i samband med att en anställd eller tidigare anställd startar upp en konkurrerande verksamhet. Denna typ av handling innebär sällan en lika stor skada för svenska samhällsintressen och bör därför inte omfattas av en kriminalisering. Nyttjande av kunskap som har förvärvats i en anställning är en konkurrerande handling och bör därför hanteras inom ramen för civilrätten snarare än straffrätten. De sanktioner som idag finns genom skadestånd och arbetsrättsliga åtgärder är tillräckliga och ligger väl i linje med att straffrätten inte utan mycket starka skäl ska användas för att ingripa i förhållandet mellan arbetstagare och arbetsgivare.

Som även lyfts upp i promemorian skulle en avgränsning där enbart röjande kriminaliseras fortfarande innebära att de mycket straffvärda gärningarna som exempelvis röjande till en främmande makt likväl skulle täckas under olovligt röjande.

#### *Endast de mest allvarliga formerna av brotten bör omfattas av straffansvar*

Enligt förslaget ska det inte dömas till straffansvar om ett utnyttjande eller röjande sker efter att deltagandet i en näringsidkares rörelse eller forskningsinstitutionens

verksamhet har upphört, om inte synnerliga skäl föreligger. Under pågående uppdrag är det enbart ringa fall som inte omfattas av straffansvar.

Akademikerförbundet SSR anser att det är positivt att en avgränsning införs men anser att den är för lågt ställd då det enbart är bagatellartade fall som undantas straffansvar. Utifrån det ökade hot mot svenska företag och innovationer som beskrivs i promemorian är det de mer flagranta fallen som eventuellt bör omfattas av en kriminalisering. Straffrätten ska inte användas för att ingripa i förhållandet mellan arbetstagare och arbetsgivare om inte mycket starka skäl föreligger. Idag finns det redan andra effektiva sanktionsformer för att upprätthålla svenska verksamheters intresse av skydd för sina företagshemligheter. Akademikerförbundet SSR anser därför att ett berättigat intresse för en kriminalisering som längst sträcker sig till de fall som kan kategoriseras som grova.

Därutöver anser Akademikerförbundet SSR att kravet på synnerliga skäl för straffansvar som ställs efter att deltagandet i en näringsidkares rörelse eller forskningsinstitutions verksamhet har upphört även bör gälla under pågående uppdrag. Ett högt krav för straffansvar även under pågående uppdrag skulle innebära att bara de mest klandervärda angreppen skulle omfattas av straffansvar, men att övriga undantas och hanteras med andra sanktioner.

#### *Utvidgat skadeståndsansvar*

Förslaget innebär att skadeståndsansvaret utvidgas till att inte bara omfatta brottet utan även den skada som uppkommer genom att företagshemligheten annars utnyttjas eller röjs. Akademikerförbundet SSR anser att det finns skäl att tillämpa jämkning av skadestånd för arbetstagare, då skadeståndskravens storlek kan bli väldigt höga vilket kan få förödande konsekvenser för den enskilde.



Heike Erkers  
Förbundsordförande



Carl Mitt Holm  
Förbundsjurist